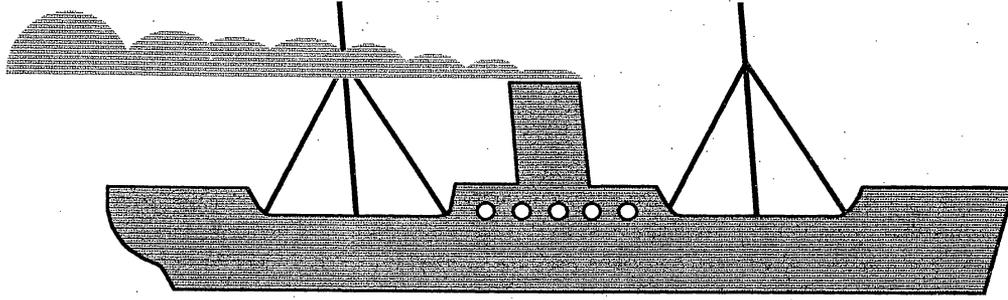

การกำหนดนโยบายเศรษฐกิจตลาดเสรี

ประเสริฐ ไชยทิพย์

1. ความจริง ความเชื่อ ค่านิยม

เป้าหมาย Fact, Beliefs, Values and Goals

บทบาทสำหรับการกระทำต่อกันและกันระหว่าง ความจริง ความเชื่อ ค่านิยม เป้าหมาย เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการทำความเข้าใจถึงการพัฒนา และการกำหนดนโยบายโดยเฉพาะของ บุคคล หน่วยงานธุรกิจ องค์กร หน่วยงานของรัฐบาล ที่เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ดังนั้นนโยบายที่เกิดขึ้นจึงระบุบทบาทสำคัญในแง่ของการกำหนดพฤติกรรมว่าควรเลือกกระทำอย่างไร ในเหตุการณ์เฉพาะหน้า หรือตามเงื่อนไขของสภาพการณ์เป็นไปตามเหตุการณ์สภาพแวดล้อม สภาวะของนโยบายดังกล่าวจึงเกิดขึ้นมาจากการกระทำต่อกันและกันของ ความจริง ความเชื่อ ค่านิยม และเป้าหมาย ที่เกิดมาจากบุคคลจำนวนมากภายใน หน่วยงานธุรกิจ (Firm) หรือองค์กร (Organization) ย่อมก่อให้เกิดความแตกต่างท่ามกลางบุคคลทุกคนในแง่ ความจริง ความเชื่อ ค่านิยม เป้าหมาย เช่นกัน สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีการศึกษาทำความเข้าใจด้วยเหตุผล และที่มาก่อนของขบวนการพัฒนาขึ้นเป็น

นโยบายต่าง ๆ ทั้งนี้โดยปกติเป็นขบวนการเกี่ยวข้องกับการประสาน และการประนีประนอม สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือนโยบายโดยเฉพาะกรณีของรัฐตามกฎหมายเกิดขึ้นอยู่กับการประนีประนอมระหว่างบุคคลในแง่การแปลความหมายในเรื่องของ ความจริง ค่านิยม ความเชื่อ และเป้าหมาย ทั้งนี้บางครั้งจำเป็นต้องอาศัยขบวนการประสานและเริ่มต้นให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

สำหรับรายละเอียดของคำว่า ความจริง ความเชื่อ ค่านิยม และเป้าหมาย สามารถอธิบายได้โดยย่อดังนี้ คือ

1.1 ความจริง (Fact)

คือบางสิ่งที่เราทราบอย่างแน่นอน เป็นสิ่งที่สามารถทำการพิสูจน์ยืนยันได้ตามวัตถุประสงค์ บุคคลผู้มีเหตุผลมีแนวโน้มเห็นด้วยกับความจริง ดังนั้นความจริงอธิบายว่าคืออะไร (What is) ตามวิชาการของชีววิทยาหรือกลศาสตร์ความจริงเป็นสิ่งที่พิจารณาได้ง่ายและชัดเจนกว่าทางสังคมศาสตร์ สำหรับแง่เศรษฐศาสตร์แล้ว ความจริงเป็นที่คลุมเคลือไม่ชัดเจนตามลักษณะเนื้อหาที่เป็นวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่น

การอธิบายความหมายของรายได้ทางการเกษตร หากมีการเปรียบเทียบรายได้ระหว่างเกษตรกรกับผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกรในแง่รายได้ทางการเกษตร การพิจารณาควรรวมรายได้ นอกเหนือการเกษตรหรือไม่ หรือควรรวมการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าที่ดินการเกษตรด้วยหรือไม่ หรือปกติแล้วความสัมพันธ์อันเกิดจากต้นทุนและผลของทุนเป็นเรื่องที่แสดงความหมายอย่างเจาะจงชัดเจนในแง่กลศาสตร์และชีววิทยา เช่น ยากำจัดแมลงทำลายแมลง เมื่อพิจารณาในแง่สังคมศาสตร์ค่อนข้างยากต่อการพิจารณาอย่างชัดเจน ยกต่อการตกลงใจอย่างเร่งด่วน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องในเชิงคุณภาพมากกว่า ตัวอย่างนักเศรษฐศาสตร์ที่มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกันในด้านภาระกันราคาหรือประกันรายได้ ในการช่วยเหลือครัวเรือนผู้ประกอบการที่ยากจนหรือการบรรเทาความเดือดร้อนของพวกเขา นอกเหนือจากนี้นักเศรษฐศาสตร์อาจไม่เห็นพ้องต้องกัน กรณีการยกเว้นภาษีสำหรับภาคเกษตรกรรมเพื่ออนุรักษ์ภาคเกษตรจากชั่วอายุหนึ่งไปสู่อีกชั่วอายุหนึ่ง แต่ที่ว่าภาษีดังกล่าวอนุญาตให้เก็บจากนักธุรกิจรายอื่นนอกเหนือจากภาคเกษตร เป็นต้น

จากตัวอย่างเห็นได้ชัดว่าการจำกัดความหมายทำได้ยาก แต่ไม่ได้หมายความว่าเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ไม่มีความหมาย ตามจริงแล้วการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ในแง่หนึ่งคือ วิชาที่ได้เล็งถึงความจำเป็นต่อการแยกแยะ วิเคราะห์ ซังใจ และประเมิน ในแง่ความจริงและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ฉะนั้นมนุษย์แตกต่างกันในเรื่องความเป็นจริง (Fact) จำเป็นที่นักเศรษฐศาสตร์ควรศึกษาทำความเข้าใจและสามารถประเมินผลในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจ ความรู้

เกี่ยวกับความจริง (Fact) เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดวัตถุประสงค์ใด ๆ ในขอบเขตตัดสินใจเชิงนโยบายเศรษฐกิจ ทำให้ผู้ทำงานด้านนี้ต้องเสียสละเวลามากมายเพื่อแสวงหาความเป็นจริงที่ชัดเจนในมุมมองต่าง ๆ กัน

1.2 ความเชื่อ (Beliefs)

คำว่า ความเชื่ออธิบายถึงอะไรที่คนเราคิดว่าเป็นจริง ความจริงแล้วความเชื่อไม่ขึ้นอยู่กับสภาพภายใน หรือเป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นจริงของปัญหาที่ต้องการพิสูจน์ ด้วยความเชื่อตามจริงนั้นเกี่ยวกับสภาพความเชื่อถูกต้องและความเชื่อที่ผิด ความเชื่ออาจตั้งบนพื้นฐานของความจริงหรือไม่จริงเลยก็ได้ ปกติแล้วความเชื่อจึงเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจในลักษณะที่เป็นพื้นฐานของความจริงและไม่จริงเช่นกัน

ปัญหาการขัดแย้งทางนโยบายจึงเกิดขึ้นเมื่อความเชื่อถูกกำหนดโดยมีบางส่วนที่เป็นความจริง ทำให้ความเชื่อลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดความขัดแย้งและไม่ตกลงกัน จึงเกิดสภาพการหลอกลวงจากความเป็นจริงที่พบเห็นบ่อย ๆ เช่น ในการศึกษารายได้ของประชากรของทศวรรษ 1970 ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า รายได้ของประชากรจากการเกษตรทุกประเภทรวมกันมีอยู่ประมาณ 90.2% ของรายได้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพทางการเกษตร แต่มี 2 ปีในช่วงเวลาดังกล่าว รายได้ ภาคการเกษตรสูงกว่ารายได้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพทางการเกษตร นอกจากนี้เกษตรกรที่มีรายได้สูงกว่า \$100,000 จากปริมาณการขายมีรายได้สูงกว่าบุคคลที่ไม่ใช่เกษตรกร

ข้อขัดแย้งทางนโยบายบางครั้งมีพื้นฐานค่อนข้างลึกกลับ กล่าวได้ว่า มีพื้นฐานเนื่องมาจากประเพณี ค่านิยม หรือความสะตอกสบาย

มากกว่าบนความเป็นจริง ตัวอย่าง บางคนอาจลงความเห็นตามวิชาการที่สอนว่า ที่ดินคือแหล่งของความมั่งคั่งหรือความร่ำรวย ทั้งนี้เป็นเรื่องราวยอมรับกันมาตามประวัติแนวคิดเศรษฐศาสตร์ยุคศตวรรษที่ 18 พัฒนาโดยกลุ่มนักธรรมชาตินิยม (Physiocrats) แนวคิดยุคนั้นล้มเหลวในแง่ที่ตระหนักเฉพาะที่ดินเท่านั้น โดยไม่รวมถึง แรงงาน ทุน การจัดการ และน้ำ ว่าเป็นต้นเหตุของความมั่งคั่งด้วยเช่นกัน จากแนวทางของนักธรรมชาตินิยมเกิดความเชื่อที่ว่าเศรษฐกิจถดถอยหรือตกต่ำในภาคการเกษตรย่อมส่งผลต่อทั้งระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดสภาวะถดถอยหรือตกต่ำเช่นกัน เมื่อพิจารณาแล้วตามความเป็นจริง ผลกระทบสืบเนื่องมาจากภาคเกษตรต่อเศรษฐกิจหนึ่ง ก็เป็นเพียงแต่เฉพาะส่วนแบ่งของภาคเกษตรต่อเศรษฐกิจทั้งหมดนั่นเอง

1.3 ค่านิยม (Values)

คือ แนวคิดพื้นฐานที่เกิดขึ้นว่าควรจะเป็นอะไร ค่านิยมก่อให้เกิดเป็นภาพพจน์สิ่งบางสิ่งที่ดีและถูกต้อง นอกจากนี้ค่านิยมเป็นการระบุเจาะจงถึงบางสิ่งบางอย่างที่ดีกว่าสิ่งอื่น ดังนั้นค่านิยมจึงเป็นการอธิบายถึงอะไรที่คนเรามีความปรารถนา ก่อให้เกิดกระแสนตกลงใจที่เป็นการนำเสนอแผนงานหรือพฤติกรรมตามที่เป็นจริง

ด้วยเหตุนี้ ค่านิยมได้รับอิทธิพลมาจากความเชื่อหรือความจริงด้วยเช่นกันและค่านิยมมีอิทธิพลโดยตรงต่อความเชื่อของเราด้วย ตัวอย่างค่านิยมผู้ประกอบการอิสระในแง่ การมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง (Individual Initiative) เป็นค่านิยมที่เกิดขึ้นจากความเชื่อที่ว่าบุคคลย่อมรับผิดชอบต่อโชคชะตาของตนเอง จากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานโดยตนเอง หรือจากการกระทำของตน

เอง ดังนั้นจะเห็นว่าผู้ประกอบการใดก็ตามเชื่อว่าประชาชนจำนวนมากเห็นพร้อมกันว่าควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการดำเนินชีวิตเมื่อใดก็ตามถ้าพวกเขาทุกคนปรารถนาทำงานของตนเอง จากประวัติศาสตร์จะเห็นได้ว่าในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดของ Jefferson ผู้ได้ชื่อว่าเป็นนักเกษตรนิยม หรือ Jeffersonian Agrarianism กล่าวได้ว่าเป็นลัทธิอุดมการณ์เกษตร (Agrarian Ideology) มุ่งองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

(1) เกษตรคืออาชีพพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน

(2) ชีวิตชนบทย่อมดีกว่าชีวิตในเมือง

(3) ประเทศที่มีเกษตรกรเป็นอิสระเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมต่อสังคมประชาธิปไตย เห็นได้ชัดว่าช่วงศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ลัทธิอุดมการณ์เกษตรเป็นการประกาศเชิงศีลธรรมที่เด่นชัดและเป็นแม่แบบของประชาธิปไตย จากเนื้อหาอุปมาอุปไมยกล่าวได้ว่าเป็นหลักความเชื่อทางการเกษตร ก่อให้เกิดเป็นนโยบายโครงการมากมายสนับสนุนการพัฒนาการภาคเกษตรในอดีต

Paarlberg ได้สรุปข้อความที่เป็นหลักความเชื่อทางการเกษตร คือ

(1) เกษตรกรเป็นประชาชนที่ดี ประชาชนส่วนใหญ่ควรทำการเกษตร

(2) เกษตรกรรมไม่ใช่ธุรกิจแต่เป็นวิธีการดำรงชีวิตของคนเรา

(3) เกษตรกรรมเป็นกิจกรรมระดับครอบครัว

(4) ที่ดินเกษตรมีการครอบครองเป็นเจ้าของโดยผู้ประกอบการที่ทำการไถหว่าน

(5) เป็นสิ่งดีที่ก่อให้เกิดการโกงเงยของพืชผลบนพื้นที่ที่เคยออกงามมาก่อน

(6) บุคคลผู้ต้องการทำการเกษตรย่อมสามารถกระทำได้

(7) เกษตรกรควรเป็นนายตนเอง

จาก 7 ประการข้างต้นสำหรับทุกวันนี้ อุดมการณ์การเกษตรตายไปแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในเมืองไทยยังคงอยู่ในเนื้อหาของสิ่งเหล่านี้จะเห็นว่ามีการกล่าวอ้างเสมอๆ ในแง่นโยบายการพัฒนาการเกษตรปัจจุบัน แต่ว่าในปัจจุบันเกิดกระแสที่ไม่เห็นด้วยว่าอะไรคือค่านิยมที่ควรจะมีอยู่ระหว่างชีวิตในชนบทกับชีวิตในเมือง (Rural-Urban Difference in Values) และค่านิยมดังกล่าวควรมีหรือไม่ ปรากฏว่ามีสำนักแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์แห่งหนึ่งเสนอว่าค่านิยมดังกล่าวมีอยู่ ด้วยว่าค่านิยมชนบทและค่านิยมเมืองใหญ่เปลี่ยนกระแสผันแปรตลอดเวลา จนกระทั่งสรุปได้ว่าในปัจจุบันคล้ายคลึงกันมากแทบจะไม่แตกต่างกันเลย ตัวอย่างผลงานของนักวิชาการชื่อ Copp ซึ่งว่าสังคมชนบทที่เรารู้จักเป็นส่วนใหญ่ปัจจุบันแทบไม่เหลืออยู่เลย นอกจากนี้นักวิชาการชื่อ Latson ผู้เสนอการคงอยู่ของค่านิยมที่แตกต่างกัน ยอมรับว่ามีรูปแบบการจัดค่านิยมต่าง ๆ ของชนบทและของเมืองใหญ่ ทั้งนี้สิ่งจูงใจมีแรงผลักดันจากกระแสเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นเนื่องจากการโยกย้ายถิ่นฐาน การรวมศูนย์หลักสูตรการศึกษา การพัฒนาการศึกษา การว่าจ้างงานภายในเมืองใหญ่

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงก่อให้เกิดทิศทางของการโยกย้ายนโยบายที่เคยเห็นความสำคัญทางการเกษตร ไปสนับสนุนนโยบายระหว่างภาคเกษตรกรรมร่วมกับภาคเศรษฐกิจอื่นขึ้นทดแทนนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้เห็นได้จากผล

จากการเลือกตั้งของประเทศไทยที่ว่า การเลือกพรรคผู้นำในการบริหารประเทศ แสดงให้เห็นว่ามีค่านิยมที่แตกต่างกันเกิดขึ้น ทำให้บางครั้งบุคคลที่สนับสนุนพรรคที่ตนชอบ เกิดความรู้สึกขัดแย้งไม่เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ที่เลือกพรรคอื่น ที่มีค่านิยมแตกต่างออกไป ปัญหาจึงมีอยู่ว่าเมื่อทราบทิศทางกระแสเช่นนี้เกิดขึ้น ความเป็นจริงก็คือ ภาคการเกษตรหากต้องการการสนับสนุนจากสาธารณชนร่วมสนับสนุนกระแสการออกกฎหมายช่วยเหลือให้คงอยู่รอดได้ตลอดไปนั้น ต้องยอมรับอิทธิพลค่านิยมต่าง ๆ และความเชื่อของผู้อยู่อาศัยในเมืองใหญ่ตลอดจนปริมณฑลด้วย อีกแง่หนึ่งในเชิงตรงข้ามว่า ผู้อยู่อาศัยในเมืองใหญ่ควรยอมรับค่านิยมและความเชื่อจากชนบทเช่นเดียวกันอาจกล่าวได้ว่าชาวเมืองใหญ่มีภาพพจน์ที่ดีต่อชนบท ก็คือ ชาวชนบทเป็นประชาชนที่เป็นมิตร สมบูรณ์แข็งแรง สัตย์ซื่อทำงานหนัก มีชีวิตค่อนข้างเรียบง่าย มีความสุขตามสถานภาพ และเป็นบุคคลที่มีปัญหาทางด้านทางภาวะเศรษฐกิจน้อยกว่าชาวเมืองใหญ่ ส่วนชาวชนบทมีภาพพจน์ที่ดีของชาวเมืองใหญ่ก็คือ เป็นสถานที่ที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงดู พัฒนาเยาวชน แต่ว่าเป็นสถานที่เปิดโอกาสน้อยมากแก่เยาวชนที่ขาดความรู้ภูมิปัญญา

ด้วยเหตุนี้การแสวงหารูปแบบค่านิยมผสมผสานระหว่างชนบทและเมืองใหญ่จึงสำคัญ รวมทั้งกระแสภาพพจน์ที่ดีของชาวเมืองใหญ่จึงสำคัญรวมทั้งกระแสภาพพจน์ที่ดีของชาวเมืองใหญ่และชาวชนบทด้วย ปกติแล้วพบว่ามุมมองของผู้บริโภคต่อเกษตรกรในภาคเกษตรกรรมมีอยู่ว่า

(1) ไม่ใช่ต้นเหตุการขึ้นราคาสินค้าและประเภทอาหาร

(2) อาหารที่ผลิตปราศจากสารพิษ

นอกเหนือจากการดูแลกิจกรรมด้านการบริโภค ชาวเมืองใหญ่มีแนวโน้มวิพากษ์วิจารณ์แง่การตัดสินใจที่ดีหรือเลวของรัฐบาล ผู้สนับสนุนการผลิตจากปัจจัยการผลิต การกระจายตัว การแปรรูปอาหาร และการกระจายรายได้ สำหรับระยะเวลาปัจจุบันนี้ เมื่อประเทศไทยก้าวสู่การค้าเสรี ประเด็นปัจจัยจากภายนอกก่อให้เกิดปัญหาแห่งค่านิยมระดับตลาดโลก คือ ชุมชนชาวเมืองในประเทศพัฒนาแล้ว สร้างกระแสกดดันต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ สิ่งที่ต้องตระหนักถึงก็คือ

(1) การละเมิดสิทธิมนุษยชน

(2) การทำลายสิ่งแวดล้อม

(3) มาตรฐานแรงงาน

ทั้งหมดเป็นภาพสะท้อนที่เกิดมาจากพื้นฐานด้านผู้บริโภค ย่อมส่งผลต่อนโยบายการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจระยะยาว

1.4 เป้าหมาย (Goals)

คือ ผลสุดท้ายจากความมุ่งมั่นปรารถนาหรือวัตถุประสงค์ เป้าหมายใดก็ตามคือ จุดหมายข้างหน้าที่มีเป้าหมายถูกชี้แนะให้ดำเนินงานตามปกติธรรมดา และเป้าหมายมีลักษณะของผลที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้ความสามารถกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อาจเป็นเหตุก่อให้เกิด

(1) ความพึงพอใจ

(2) ความป่นป่วนร้อนใจ

(3) บางครั้งหันไปพึ่งการช่วยเหลือ

จากรัฐ

การเลือกเป้าหมายใดก็ตามย่อมได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยมและความเชื่อของคนเรา เมื่อใดก็ตามที่ถ้าเกิดจากการกระทำพลาดไปจากเป้าหมายคือ เกิดเป็นปัญหาสาธารณสุขขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญของเป้า

หมายที่ไม่สามารถกระทำให้สำเร็จได้ ในแง่เป้าหมายเบื้องต้นของประชาชนทั่วไป บุคคลต่างมีเป้าหมายหลากหลายแตกต่างกันไป ที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

(ก) การรักษาไว้ซึ่งสถานภาพตนเองกับการอยู่รอดเป็นเป้าหมายสำหรับมนุษย์ทุกคน ปกติแล้วประชาชนทุกคนในฐานะผู้ประกอบการอาชีพอิสระเป็นผู้มีค่านิยมชมชอบต่อการเป็นปัจเจกชน ไม่ชมชอบการแทรกแซงโดยรัฐ แต่บางครั้งทุกคนผู้แสวงหาการอยู่รอดช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ต้องการให้รัฐช่วยเหลืออย่างไรก็ตามปัญหาเล็กน้อยในระยะยาวทุกคนไม่ชอบการคุกคามของรัฐบาลทำให้เห็นได้ว่ามีตัวอย่างมากมายของผู้ประกอบการที่ไม่สามารถอยู่รอดได้เอง ผลจากการกระจุกตัวของเศรษฐกิจขนาดใหญ่และการร่วมทุนของบริษัทขนาดใหญ่ตามกลไกตลาดเสรี ทำให้เกิดความต้องการเพื่อสนับสนุนในการปรับตัวเชิงเศรษฐกิจตามกระแสที่เกิดขึ้น

(ข) หากมีการคุกคามของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีการรวมตัวตามข้อ ก. ย่อมนำมาซึ่งการคัดค้านและไม่สนับสนุนต่อนโยบายใดก็ตามที่ทำให้ ผู้ประกอบการเป็นผู้สูญเสียประโยชน์ จากการเป็นผู้ลงทุนผลิตหรือผู้บริโภครวม

(ค) การให้สิทธิอย่างสมบูรณ์แก่เอกชนผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินส่วนบุคคลในขบวนการผลิต ย่อมตอบสนองต่อค่านิยมของผู้ประกอบการอิสระที่นิยมเสรีภาพและการเป็นอิสระ เช่น การครอบครองที่ดินเพื่อประกอบธุรกิจอิสระกลายเป็นสัญลักษณ์ทางธรรมชาติและถูกยกย่องให้เกิดการเพิ่มขึ้นของมาตรฐานการครองชีพและการอยู่รอดของผู้ทำธุรกิจในระยะยาวต่อไป

(ง) เป้าหมายทั่วไปคือ การยกระดับการครองชีพให้ดีขึ้น ทั้งผู้ประกอบการและผู้ทำนโยบายของรัฐ ย่อมมีมาตรฐานของเป้าหมาย คือ ความเท่าเทียมกันในด้านรายได้ ที่อยู่อาศัย และการเป็นเจ้าของสิ่งจำเป็นในการครองชีพ และเมื่อใดก็ตามหากเงื่อนไขมาตรฐานนี้สามารถบรรลุได้ ย่อมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและรายได้ให้ดีขึ้นอีก แทนการให้ความสำคัญแค่กิจกรรมด้านการบริโภคเท่านั้น

(จ) ความก้าวหน้า ประสิทธิภาพการเพิ่มผลผลิตและรายได้ทั้งหมดเป็นเป้าหมายโดยตรง เหมาะสมต่อผู้ประกอบการในแง่จริยธรรมสำหรับการทำงาน เป็นเสมือนกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จ เนื่องจากบุคคลหรือกลุ่มชนมีอิทธิพลเหนือราคาน้อยมาก ดังนั้นการพัฒนาในแง่ประสิทธิภาพหรือการเพิ่มปริมาณสินค้าและบริการจึงเป็นกุญแจสำคัญในเรื่องความก้าวหน้า สนับสนุนต่อความสำคัญของการศึกษาและวิจัยทางวิชาการ

(ฉ) การพัฒนาการศึกษาอบรมอย่างเข้มข้นต่อประชาชนผู้ประกอบการเชิงธุรกิจทั้งในชนบทและในเมืองใหญ่ จึงเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญอันหนึ่ง

กล่าวโดยสรุปบุคคลทั้งหลายที่อยู่ในองค์กรเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีเป้าหมายค่านิยมและความเชื่อคล้ายคลึงกัน และบางครั้งก็อาจแตกต่างกันไป รวมถึงเน้นความสำคัญหลากหลายกันออกไปก็ได้เช่นกัน การก่อให้เกิดนโยบายเชิงเศรษฐกิจใดให้บรรลุผลสำเร็จได้ จึงเป็นเหตุให้มีการประนีประนอมซึ่งกันและกันตามลักษณะของเป้าหมาย ค่านิยม และความเชื่อแต่ละคน การอยู่รอดอย่างเข้มแข็งเกิดขึ้นได้เป็นเรื่องขึ้นอยู่กับความสามารถในการประนีประนอมต่อกันและกันนี้เอง หากปราศจากการยอมรับซึ่งกันและกันย่อมก่อผล

เสียต่อกลุ่มชนที่จะสร้างนโยบาย ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน เห็นได้ชัดเจนว่าบางครั้งการขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในแง่นโยบายเศรษฐกิจย่อมมีให้พบเห็นเสมอ ๆ สังเกตได้จากทำที่ต่อนโยบายและโครงการเศรษฐกิจต่าง ๆ ข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นบางครั้งเนื่องจากมีความแตกต่างในแง่เป้าหมายมุ่งเฉพาะค่านิยมการเพิ่มราคาและรายได้มากกว่าค่านิยมที่เป็นเสรีภาพส่วนบุคคล หรือการคัดค้านรัฐบาลเข้าแทรกแซง ด้วยเหตุผลที่เชื่อชัดเจนว่าระบบกลไกตลาด คือ วิธีการจำเป็นต่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. วิทยาศาสตร์เชิงนโยบาย (Normative Science)

แม้ว่าวิทยาศาสตร์ในเชิงนโยบายจะเป็นระเบียบวิธีที่ไม่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางนัก แต่บางแห่งก็ยอมรับว่าวิธีดังกล่าวเป็นวิธีการที่ดีวิธีหนึ่งเป็นที่แน่นอนว่าวิธีการเศรษฐศาสตร์เชิงนโยบายเป็นวิชาที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น

(1) เศรษฐศาสตร์สวัสดิการ (Welfare Economics)

(2) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ (Cost-Benefit Analysis)

(3) ทฤษฎีมูลค่า (Theory of Value)

เช่นเดียวกับวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ ก็เพราะมีความสำคัญและมีประโยชน์ในแง่ของการศึกษาขอบเขตตามขนาดของระบบ

จากแนวทางข้างต้นเราสามารถสรุปเป็นหลักการสำคัญ (Principles) ได้อย่างกว้าง ๆ 9 ประการ ดังต่อไปนี้

2.1 เนื้อหาความรู้ของวิทยาศาสตร์

ด้านนโยบาย (Normative Science)

เป็นการศึกษาในแง่ค่านิยมและอุดมการณ์ของมนุษย์ดังกล่าวจะมีได้มากมายหลายรูปแบบ เราจึงได้เพียงคาดคะเนซึ่งการคาดคะเนดังกล่าวเป็นการวิเคราะห์ค่านิยม โดยการกำหนดรูปแบบให้ค่านิยมแบบต่าง ๆ ของมนุษย์นั้นเป็นอิสระจากตัวแปรต่าง ๆ โดยค่านิยมแต่ละประเภทเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ ค่านิยม และอุดมการณ์ของมนุษย์แนวทางในการวิเคราะห์ดังกล่าวประเด็นที่เน้นหนักคือ

“อะไรเป็นสิ่งที่มนุษย์เราคิดว่าเป็นธรรมชาติ (Nature)”

ธรรมชาติ (Nature) เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในตัวเองที่มนุษย์ไม่อาจจะหาค่าจำกัดความได้ แม้ว่าการวิเคราะห์ค่านิยมตามความเชื่อของมนุษย์นั้นจะถูกกำหนดไว้ในลักษณะที่ว่า “ธรรมชาติทุกสิ่งมีคุณค่า”

ค่านิยมและความเชื่อดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนด ค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ ของคนเรา เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นตัวอย่างหนึ่ง กล่าวคือค่านิยมและความเชื่อของคนเรามีความเกี่ยวข้องกับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ บนโลก จากตัวอย่างถ้าเราพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปจะพบว่า กำลังเกิดกระบวนการป้องกันสายพันธุ์ตามธรรมชาติที่กำลังจะสูญหายไป เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเกิดจากค่านิยมและความเชื่อของคนเราที่มีต่อสายพันธุ์ดังกล่าว มิใช่ค่านิยมที่เป็นลักษณะที่แท้จริงของธรรมชาติทั้งหมดที่ควรจะเป็นตามสภาพเป็นจริง

2.2 ค่านิยมและความเชื่อของคนเรา

เป็นกระบวนการถกเถียงและวิเคราะห์สภาวะภาพพจน์ต่าง ๆ ภายในจิตของเรา ซึ่งกระบวนการวิเคราะห์ของจิตสำนึกนี้จะทำให้การแยกแยะว่าภาพนั้น ๆ ดีหรือเลวกว่าสภาพการณ์อื่น ๆ เพียงใด กระบวนการทำงานของจิตสำนึกดังกล่าวสามารถอธิบายโดยอาศัย “ฟังก์ชันความดี” (Goodness Function)

$$G = f(\text{สภาพต่าง ๆ บนพื้นโลก})$$

G หมายถึง สภาพการณ์ที่จิตสำนึกทำการวิเคราะห์ว่าเป็นสิ่งที่ดีขึ้นหรือเลวลงตามสภาพการณ์ต่าง ๆ บนพื้นโลก จึงมีความแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายที่ต่างกันไป หรืออาจจะเป็นเพราะความคิดที่ว่าตัวของมันขึ้นอยู่กับกระบวนการที่คนเราทำการกำหนดค่านิยมขึ้นบางคนจึงอาจกล่าวว่า ในส่วนตัวแล้ว A ดีกว่า B แต่ระดับประเทศ A เลวกว่า B และระดับโลก A ดีกว่า B ดังนั้น A และ B คือสภาพการณ์ 2 สภาพการณ์ที่แตกต่างกัน

2.3 โครงสร้างค่านิยม

คือ ฟังก์ชันที่เห็นดีเห็นงามหรือตามที่ตนเองชมชอบ สำหรับแต่ละบุคคลมีแนวโน้มแตกต่างกันออกไป แม้ว่าในบางกรณีสภาวะการณ์ในการรับรู้อาจมองดูว่าโลก A และ B คล้ายคลึงกันก็ตาม เช่นว่า ถ้าบุคคลหนึ่งเห็นว่า A ดีกว่า B แต่อีกคนมองว่า B ดีกว่า A การคงอยู่ของสังคมมีมากมายให้พบเห็นเป็นนัยของความแตกต่างของค่านิยมที่แตกต่างกันไป เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับขบวนการกำหนดค่านิยมต่าง ๆ ด้วย ซึ่งทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าความจะต้องคล้ายคลึงกัน

ในสังคมที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันขึ้นอยู่กับวิธีการมากมายและหลายสถาบันที่มีค่านิยมหลายอย่างมีการผสมผสานกัน ขบวนการกำหนดค่านิยมหรือประเมินคุณค่าของค่า

นิยมในบทความนี้แบ่งได้เป็น 3 ประเภทเรียกว่า 3 P's

(1) Price - ตีค่าออกมาเป็นมูลค่าของเงิน

(2) Policeman - ผลออกมาในรูปกฎหมาย

(3) Preachments - เป็นเรื่องที่ฝังในจิตใจ เป็นเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม

1) ราคา (Price) เน้นอน หมายถึง ตลาด (Market) ที่มีลักษณะซับซ้อนของระบบแลกเปลี่ยนโดยมีเม็ดเงินเป็นตัวกลางของการแลกเปลี่ยน กล่าวได้ว่า เป็นหนทางที่มีประสิทธิภาพในการผสมผสานค่านิยมที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดเป็นคุณความดีใหญ่หลวง ทำให้เกิดการตกลงกันเป็นไปในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพและอนุญาตให้เกิดการผสมประโยชน์โดยไม่จำกัด ดังนั้นข้อแตกต่างท่ามกลางค่านิยมที่แตกต่างกันไปในตลาดที่เป็นตลาดไม่มีใครต้องซื้อสินค้าประเภทใดก็ตามในสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการ คนชอบชาก็ซื้อชาก็ชอบกาแฟก็ซื้อกาแฟ

2) ตำรวจ (Policeman) เป็นเครื่องหมายของการออกกฎหมายตามขบวนการทางการเมือง และเป็นเครื่องมือของความถูกต้องยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมาย มีวิธีการหลากหลายที่ผสมผสานคุณประโยชน์ที่แตกต่างหลากหลาย ตั้งแต่ขนาดของสังคมที่อยู่ร่วมกัน โดยค่านิยมหลายประการเป็นที่ยอมรับอยู่จนถึงระดับรัฐสภาประชาธิปไตย ตามที่มีการตกลงกันตามกฎหมายต่าง ๆ ของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น เช่น การยอมรับเสียงข้างมาก ระดับการยินยอมในแง่ของการใช้เงิน ประสานและวิ่งเต้นเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเมือง หรือการคดโกงและอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมการ

เมืองที่สลับซับซ้อนของบรรดากลุ่มผลประโยชน์ เช่น

(1) กลุ่มผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest Groups)

(2) การกระตุ้นกิจกรรมหลายประเภทและอื่น ๆ (Persuasive Activities of Various Kinds and so on)

3) เทศนา (Preachments) เป็นเครื่องหมายของการจัดระเบียบด้านศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นขบวนการวิพากษ์วิจารณ์ของแต่ละบุคคลเป็นค่านิยมที่ตนชมชอบด้านศีลธรรม นับว่าเป็นส่วนย่อยภายใต้วัฒนธรรมบุคคลใดที่ไม่ยอมรับศีลธรรม ดังกล่าวว่าจะจำเป็นต้องออกไปไม่ว่าจะโดยสมัครใจหรือสืบเนื่องจากการตอบสนองของชุมชน วิธีการชักชวนให้ทำตามศีลธรรมดีงามมีหลายรูปแบบ เช่น การขยิบตา การยักคิ้ว จนกระทั่งการใช้เสียงดัง ทำการประกาศพร้อมเครื่องขยายเสียงและอื่น ๆ ที่คล้าย ๆ กัน สังคมที่ใหญ่โดยยอมนำเอาศีลธรรมที่มีแนวทางกว้างไกลมาใช้ ในระดับย่อยของวัฒนธรรมตามที่ประกอบกันขึ้นมา โดยเป็นสภาพการณ์ที่ทำให้แรงสนับสนุนจากบางกลุ่มแต่ไม่สนับสนุนต่อบางกลุ่ม ในขณะเดียวกัน ทั้งหมดเป็นการจัดระเบียบศีลธรรมมีอำนาจครอบคลุมเหนือขบวนการต่าง ๆ ที่มีการประสานกันอยู่ แม้จะมีปฏิกริยาระหว่างกันและกันอยู่ทั้ง 3 รูปแบบ ที่เป็น 3 P's

การแลกเปลี่ยนและการเมืองที่เป็นสถาบัน จะทนทานคงอยู่ได้ตราบใดที่ยังดำเนินการตามขบวนการกฎหมายเป็นไปตามการจัดระเบียบทางศีลธรรม ในแง่การสูญอำนาจด้านของการออกกฎหมายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวอย่างก็คือ ความล้มเหลวของสถาบันระบบทาสล้มเหลวเพราะการปรับเปลี่ยนสภาพศีลธรรม ตลาดทุนต่าง ๆ ในประเทศ

สังคมนิยม เมื่อสถาบันเหล่านั้นสูญเสียพลังในการออกกฎหมายที่เป็นพลังไร้เสถียรภาพ

2.4 ค่านิยมความเชื่อของคนเราเกิด

จากการเรียนรู้

แม้ว่าค่านิยมความเชื่อบางเรื่องมีพื้นฐานมาจากภาระทางพันธุกรรมหรือสายพันธุ์ และเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์กลายพันธุ์หรือคัดเลือกสายพันธุ์ตามขบวนการทางธรรมชาติ

การกลายพันธุ์ที่เกิดขึ้นทำให้ค่านิยมและความเชื่อแต่เดิมถูกทำลาย สังเกตได้จากภาพของผู้นำที่เป็นศาสดาของศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม หรือนักคิดทางเศรษฐศาสตร์ เช่น มาร์ค (Mark) เว็ปแบรน (Veblen) ฯลฯ ในบางครั้งเราจะพบว่าค่านิยมและความเชื่อมีโครงสร้างใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ มักจะเจริญรุ่งเรืองและขยายกว้างขวางออกไป แต่ในบางครั้งผลที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นไปในทางตรงข้าม สิ่งทีกล่าวมาแล้วทั้งหมดเหล่านี้ในแง่ของค่านิยมและความเชื่อแล้วดูเหมือนจะอยู่ในสภาพที่แยกแยะได้ยากลำบากมาก

การกลายพันธุ์เกิดขึ้นได้หลายระดับ คือ

2.4.1 เกิดจากความนิยมแบบง่าย เราจะสามารถศึกษาได้อย่างกว้างขวาง กล่าวคือ เราพบว่าค่านิยมความเชื่อเหล่านี้มาจากสภาพทางวัฒนธรรมส่วนบุคคล แต่ในบางครั้งค่านิยมและความเชื่ออาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในจิตใจของคนเรา ในลักษณะของการที่กลุ่มชักนำให้เราปฏิบัติตามและกลุ่มดังกล่าวนี้ เป็นจุดที่ยากต่อการแยกแยะ จนกระทั่งบางครั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการกลายสภาพของทางพันธุกรรม บางครั้งอาจมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจ ความผิดปกติ เช่น การเปลี่ยนศาสนา การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

และในบางกรณีจะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เช่น รูปแบบ รสนิยม รูปแบบร้านค้าส่วนตัว บางครั้งค่านิยมความเชื่อยังขึ้นอยู่กับช่วงอายุและอารมณ์ เห็นได้จากรสนิยมความชอบที่ค่อนข้างต่างกันระหว่างวัยรุ่นและวัยชรา ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดการดำเนินชีวิตของคนเรา

2.4.2 ค่านิยมและความเชื่อใน

ระดับจริยธรรม (Ethics) ทางด้านการวิเคราะห์วิจารณ์ ความชอบของบุคคล (Preferences) ซึ่งเกิดขึ้นจากขบวนการติดต่อสื่อสารทั้งจากภายในและภายนอก เช่น คำกล่าวที่ว่า "I think your preferences are miserable or splendid" กรณีนี้เป็นการกล่าวถึงในแง่ของจริยธรรม (Ethics) รูปแบบที่เกิดขึ้นมีมากมาย เช่น บางเหตุการณ์ในทศวรรษที่ 18 มีการบรรยายถึงความรัก ความเสนหา ที่มีต่อบุคคลในทำนองที่ว่า เราต้องการสิ่งนี้มากเหลือเกิน ขาดไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าถ้าหากเราได้สิ่งที่ต้องการดังกล่าวมาจริง ๆ แล้วจะไม่เป็นผลดีต่อตนเอง การกล่าวบรรยายข้างต้นสามารถใช้กับบุคคลและสิ่งต่าง ๆ ได้เช่นกัน ในปัจจุบันสำหรับการวิเคราะห์วิจารณ์ค่านิยมในระดับสูงขึ้นไปเป็นจริยธรรมอันดับ 2 (Second Order Ethics) เป็นการวิเคราะห์วิจารณ์จริยธรรม เช่น คำกล่าวที่ว่า "I think your ethics are miserable or wonderful" ดังนั้นเราจะพบว่าอะไรเป็นองค์ประกอบที่เลือกรอดอยู่ เชื่อพันธุของค่านิยมและความเชื่อ น้อยนักที่จะสามารถทำความเข้าใจได้ และมักเป็นเรื่องของการวิเคราะห์วิจัยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเรื่องที่วัดด้วยค่านิยมบางประการก็เสื่อมถอยลง แต่ค่านิยมบางประการ เช่น รายได้เพิ่มขึ้น วัฒนธรรมแทบจะไม่มีเปลี่ยนแปลง

แปลงเลย นอกจากนี้การคงอยู่ของค่านิยมจะอยู่รอดหรือเสื่อมลง ย่อมขึ้นอยู่กับ การคงอยู่ หรือการเสื่อมถอยของวัฒนธรรม กระบวนการทั้งหมดที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันนี้มีความซับซ้อนมาก บ่อยครั้งที่ค่านิยมโครงสร้างของค่านิยมจะคงอยู่ได้ตามกระแส แต่ทั้งนี้จะต้องมีการรวมกับโครงสร้างด้านอื่น ๆ ซึ่งมีค่านิยมคงอยู่ ณ ระดับหนึ่งด้วย ซึ่งการกระทำดังกล่าวค่อนข้างจะยุ่งยากมาก

2.5 แนวคิดในการประเมินค่านิยม

มีความเกี่ยวพันกับการลำดับภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสถานการณ์บนพื้นโลก เป็นนัยทำให้เราเกิดความเข้าใจว่าการประเมินค่านิยมต่าง ๆ เป็นแบบของการวิเคราะห์ถึง “ทางเลือก” (Alternatives) มากกว่าแบบที่มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง เป็นที่แน่นอนว่าไม่มีการพิสูจน์เลยว่าสิ่งใดเลว และพบว่าบ่อยครั้งที่เกิดหนทางใหม่ ๆ ขึ้น อาจเป็นสิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม โชคไม่ดีนักที่ข้อเสนอดังกล่าว ไม่ค่อยได้รับการยอมรับและเชื่อถืออย่างกว้างขวาง

เนื่องจากการกระทำของมนุษย์เป็นเรื่องของสำนึกที่ตั้งภายในจิตใจ ซึ่งตระหนักถึงบางสิ่งที่เลวร้ายที่เราไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เลย สาเหตุของการอยู่รอดดังกล่าวมาจากการที่เรายึดติดกับค่านิยมบางประการ อันเป็นรากฐานที่มีคุณค่ามากที่ข้อเสนอดังกล่าวข้างต้นไม่เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางตามที่คาดหมายไว้เลย เนื่องจากการกระทำของมนุษย์เราเกิดจากสำนึกดีชั่ว ภายในจิตใจ ซึ่งรับรู้ว่ามีบางสิ่งที่เลวร้าย โดยที่มีได้มีหนทางที่จะหลีกเลี่ยงได้เลย หรือเสนอหนทางแก้ต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

2.6 ภาพพจน์ของความจริง (Fact)

และภาพพจน์ของค่านิยม (Values) ต่างก็มีผลต่อกันและกัน เมื่อพิจารณาในแง่

ระดับความเข้าใจและในการวิเคราะห์จิตสำนึกของคนเรา การแยกแยะภาพระหว่าง ความจริง (Fact) และค่านิยม (Values) ในความเป็นจริงแล้วเป็นเรื่องที่ไม่ชัดเจน เพราะความจริงถูกกำหนดขึ้นจากค่านิยมหลายรูปแบบ และค่านิยมเหล่านี้ก็เป็นความจริงเช่นกัน การยึดติดเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ต่าง ๆ กัน ที่ปรากฏอยู่ในโลกแห่งความจริง ตามปกติแล้วเราคิดว่าความจริงคือ ภาพพจน์บนโลกที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจของคนเรา ช่วยทำให้การพิจารณาที่มีผลดีขึ้นยิ่งไปกว่านั้นโครงสร้างของการประเมินการกระทำดังกล่าว เปรียบเหมือนเป็นตัวกลั่นกรองข่าวสารต่าง ๆ ที่คนเราได้รับ คนเรามีแนวโน้มที่จะกลั่นกรองข่าวสารที่ไม่ตรงกับโครงสร้างของค่านิยม คนเราทั่วไปเกิดความคิดที่เรียกว่า “ความคิดที่น่าปรารถนา (Wishful Thinking)” จึงเป็นความจริงที่ว่าโครงสร้างการประเมินคุณค่าเป็นผลมาจากภาพพจน์ของความเป็นจริง จนกระทั่งบางครั้งทำให้บางคนต้องลดค่าในสิ่งที่ไม่อาจบรรลุได้ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง ในทำนองเดียวกันบางคนอาจเพิ่มค่าในสิ่งที่จะบรรลุได้หรืออาจบรรลุได้แม้ว่าก่อนหน้านี้จะประสบกับความล้มเหลวมาก่อนก็ตาม เช่นกรณีการแข่งขันกีฬาที่ฝ่ายตนเป็นฝ่ายแพ้ จะมีการกระตุ้นให้มีความมานะพยายามเพื่อที่จะต่อสู้แข่งขันเพื่อชัยชนะในที่สุด

2.7 การประเมินคุณค่าต่าง ๆ

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกของเราในรูปแบบของการตัดสินใจ ดังนั้นการตัดสินใจ (Decision) จึงเกี่ยวข้องกับการคิดอย่างลึกซึ้งซึ่งภาพพจน์ของอนาคต ในหลายแนวทางที่คนเราคาดว่าจะสามารถเกิดขึ้นได้นั้นคือ เราสามารถดำเนินการได้โดยปราศจากปัญหาความไม่แน่นอน ด้วยเหตุนี้

ภาพอุดมคติ (Utopia) จึงเป็นสถานการณ์หลากหลายให้เลือกในโลก ทำให้สามารถเขียนออกมาเป็นความเป็นไปได้ตามฟังก์ชันแห่งความดีงาม (a Goodness Function) ทำให้เกิดการจัดเรียงลำดับของเนื้อหาค่านิยมของคนเรา ทำให้เกิดการตัดสินใจในลักษณะต่าง ๆ และสุดท้ายก็จะเป็นการเลือกประเด็นที่ดีที่สุด (Best) เหมือนกับการเลือกตัดสินใจตามหลัก Maximization ปกติแล้วย่อมต้องเกี่ยวข้องกับขบวนการประเมินคุณค่าของค่านิยมบางประการตามภาพที่ปรากฏซึ่งเราเห็นว่าดีที่สุด แน่แน่นอนว่าย่อมต้องขึ้นอยู่กับผลการตัดสินใจ และผลของบทบาทที่เรายอมรับนำมาปฏิบัติ สามารถแสดงได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กรณี A ดีที่สุดต่อตนเอง

กรณี B ดีที่สุดต่อพรรค

กรณี C ดีที่สุดต่อประเทศ

กรณี D ดีที่สุดต่อโลก

ดังนั้นการตัดสินใจของท่านนายกจึงขึ้นอยู่กับ ผลการประเมินคุณค่าและบทบาทที่ท่านนายกมองเห็นสำหรับตนเอง การตัดสินใจอาจมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับภาพพจน์ที่ตัดสินใจ ซึ่งมี 2 กรณี คือ

(1) การเปลี่ยนโครงสร้างต่าง ๆ ของการประเมินคุณค่า

(2) การเปลี่ยนสิ่งที่ต้องทำหรืองานที่ต้องทำ

2.8 เกิดปัญหาขึ้นเนื่องมาจากมีการ

วิพากษ์วิจารณ์

ว่าคนเราสามารถตัดสินใจภายหลังการประเมินคุณค่าแล้วได้หรือไม่ ทั้งกรณีก่อนและหลังที่มีการตัดสินใจ แล้วต่อมาภายหลังมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ผู้ตัดสินใจชี้แจงว่าอาจ

เนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

ก. ความผิดพลาดในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

ข. ความผิดพลาดในเรื่องของการประเมินคุณค่าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

หากเกิดความผิดพลาด ผู้ตัดสินใจย่อมแสดงออกด้วยคำว่าเสียใจ (Regret) มีความหมายถึงกรณีการตัดสินใจที่มีผลออกมาดี (Good) โดยมิได้คาดคิดมาก่อน บางครั้งปรากฏการณ์เช่นนี้ได้รับการยกย่อง แต่บางครั้งอาจทำให้ประชาชนเกิดความเสียใจนอกเหนือจากตัวของผู้ตัดสินใจ ความเสียใจที่เกิดขึ้นจะสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 กรณีสมมุติ บริษัท A มีความผิดหวังเสียใจจากการตัดสินใจผลิตรถยนต์รุ่นหนึ่ง เนื่องจากการสำรวจพบว่าลูกค้าที่ซื้อรถยนต์รุ่นดังกล่าวมีความผิดหวังจากการซื้อ

ตัวอย่างที่ 2 หลายท่านรู้สึกผิดหวังเสียใจหลังจากที่ท่านตัดสินใจเลือกชายผู้หนึ่งเป็นผู้นำประเทศแล้วต่อมาเกิดเหตุการณ์ลาออกตามขบวนการทางการเมือง

ตัวอย่างที่ 3 ประชาชนบางคนรู้สึกเสียใจเนื่องจากแต่ก่อนเคยทำตัวต่อต้านขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมที่สืบทอดมา

2.9 ประเด็นสุดท้าย

เป็นไปได้ว่าเราไม่สามารถคาดหวังจากการสร้างกรอบการวิเคราะห์ ที่ให้คำตอบที่ถูกต้องในทุกกรณีที่มีการขัดแย้งเกิดขึ้น ผลการประเมินคุณค่าของคนเราพบว่า ส่วนใหญ่แล้วคนเราสามารถจะแยกแยะปัญหาต่าง ๆ ของการประเมินการตัดสินใจ ในแง่ของโครงสร้างทางสังคมและสถานการณ์ เป็นแนวทาง

นำไปสู่การตัดสินใจที่เลวร้าย ตัวอย่างสำคัญ
ของสถานการณ์เหล่านี้คือ

ก. ความผิดพลาดธรรมดา

ข. ปัญหาที่เราไม่ต้องการ
(Externalities)

ค. และอื่น ๆ

สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมดาของสังคม
ที่ว่าหากการตัดสินใจของคุณคน ๆ หนึ่งสวน
ทางกับการตัดสินใจของกลุ่มคนหรือสังคม
การกระทำของคุณคน ๆ หนึ่งอาจถือว่าเป็นสิ่ง
เลวหรือไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่เห็นชัด ได้แก่ การวิพากษ์
วิจารณ์ฟังก์ชันแห่งความดีงาม ในเรื่องของ
การที่มีได้นำเอาตัวแปรบางตัวมาพิจารณา
หรือตัวแปรบางตัวที่นำมาพิจารณาเป็นตัวแปร
ที่ไม่สมบูรณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อเราพบว่า
มีตัวแปรบางตัวมีคุณค่าสูง แต่ยากลำบากที่จะ
แยกแยะตัวแปรเหล่านี้ทำให้เราเกิดความ
พยายามในการแสวงหาตัวแปรอื่น ๆ ที่มี
ความคล้ายคลึงกับตัวแปรก่อนหน้านั้น และ
สามารถทำการแยกแยะที่ง่ายตายมากกว่า ดั่ง
นั้นการนำตัวแปรดังกล่าวมาใช้แทนจึงไม่เกิด
ประโยชน์ในแง่ของความเป็นจริง จึงเกิด
ปัญหาตัวแทนไม่สมบูรณ์ขึ้น

การศึกษาวិทยาศาสตร์เชิงนโยบายจึง
เป็นเรื่องที่น่าสนใจโดยการนำเอาหลักการ
สำคัญ 9 ประการข้างต้นมาใช้ ทั้งนี้เริ่มแรก
เป็นเรื่องวิถีทางการเมืองในการประสาน
ประโยชน์ระหว่างค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งมีความ
สัมพันธ์อันมีนัยสำคัญถึงกรณีของการดำเนิน
การของตลาดเสรี ที่บางครั้งสร้างปัญหาความ
ไม่พึงพอใจทางการเมือง รวมถึง กรณีอำนาจ
ทางศีลธรรม (Moral order) ซึ่งเป็นสาเหตุ
ของการสร้างค่านิยมทางการเมืองอันมุ่ง
ประโยชน์แก่นโยบายหลัก เพราะความคิดนึกที่
รับรู้ไว้ ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนดีและยัง
ยากจนอยู่ เราจะรู้ว่าการรับรู้ อันดับแรกเป็น
อำนาจศีลธรรม ส่วนการรับรู้อันดับสองเกิด
จากการรับรู้ อำนาจทางเศรษฐกิจตลาดเสรี
ดังนั้นนโยบายเศรษฐกิจใดก็ตามที่ได้รับการ
ยอมรับว่าเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้
และความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม
เราจะพบว่าผลจากนโยบายเหล่านี้มักจะแตก
ต่างไปจากเจตนาที่ถูกกำหนดขึ้น